

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. ENEA POPA

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 100 Lei
Pe jumătate an . . . . . 50 Lei
Pe trei luni . . . . . 25 Lei

ALEGEREA dela BIHOR.

— Iar s'a vărsat sânge de român. —

Luni, în 6 Septembrie, s'a făcut alegerea de deputat în județul Bihor.

Se știe, că la alegerile generale din Maiu c. partidul național a întrunit un număr de 38.000 voturi și cu toate acestea nu i s'a dat nici un loc de deputat, ci toate locurile au fost date averescanilor, deși ei întruniseră cu vre-o 10.000 de voturi mai puțin decât partidul național. Prin faptul că dl Goga a optat la Sibiu, un loc de deputat a devenit vacant și a trebuit să se facă alegerea parțială din 6 Septembrie.

Ca toate alegerile de sub cărmuirea partidului averescan, așa și cea dela Bihor are o poveste revoltătoare. Revoltătoare și rușinoasă din pricina mijloacelor întrebuințate de satrapii averescani pentru a scoate deputat pe dl Mihail Sadoveanu.

Candidatul partidului național a fost dl Dr. Dumitru Lascu, român verde ca stejarul, om care a adus mari jertfe pentru neamul românesc și care a fost un redeșteptător al românilor din Bihor. Tocmai de aceea dl Dr. Lascu se bucură de stima și recunoștința Românilor din Bihor și din țara întreagă. Bihoreni erau mândri că pot alege deputat pe Dr. Lascu.

Candidatul guvernului a fost dl Sadoveanu, scriitor distins din vechiul regat.

Știind prea bine averescanii și onorata cărmuire de ce stimă se bucură dl Dr. Lascu în Bihor, cât de mult ține populația românească la dânsul și cât de însuflețită este pentru candidatul partidului național, dl Dr. Lascu, averescanii și cărmuirea s'au pus pe lucru cu cele mai spurcate și criminale apucături, pentru a scoate deputat pe dl Sadoveanu. În acest scop au dus în județ câteva batalioane de jandarmi, au mobilizat toată administrația și un regiment de bălăuși cu ciomege, din București, cari au stâlcit în bătai populația, au împușcat oameni dintre cari unii au și murit, iar alții zac răniți. Și toate astea pentru ce?

Pentru ce au comis averescanii din nou asasinat și atâtea ticăloșii, dacă ei se laudă că poporul îi vrea pe ei? Pe cine îl vrea poporul nu trebuie să omoare, să bată, să terorizeze, să fure certificatele alegătorilor români ca aceștia să nu poată vota cu candidatul partidului național, pe care-l dorea toată suflarea românească din Bihor. Da, da. Știau ei bine averescanii, că dl Dr. Lascu reușește sigur, într-o alegere liberă. Știau ei bine, că poporul, lăsat să-și arete voința în deplină li-

bertate, va vota pe candidatul partidului național. Și tocmai fiindcă știau bine toate acestea ei au săvârșit cele mai mari ticăloșii pentru a scoate deputat pe dl Sadoveanu.

Ceeace este foarte dureros și chiar revoltător, ceeace-ți pricinuește o durere morală foarte mare este, că după dl Goga vine alt scriitor de seamă, care-și terfelește idealul și se face sluga acelor cari domnesc prin teo-roare. Vine scriitorul Sadoveanu și își pune talentul în slujba acelor cari se folosesc în lupta politică de apucături împotriva cărora dânsul se ridicase până acum prin scrisul său așa de frumos. Vine dl Sadoveanu, carele scria așa de frumos (și poate va mai scrie, dar nu mai credem în sinceritatea scrisului său) pentru libertate, pentru independența de gândire și vestejea așa de amar samavolniciile și abuzurile de

ori unde veneau. Vine dl Sadoveanu și-și uită de toate acestea, vine și candidează în Ardeal, într'un județ dela marginea țării, și pentru a înăbuși voința românismului care vroia să se manifeste pentru dl Dr. Lascu, român tot așa de bun, dacă nu cu mult mai bun ca dl Sadoveanu, se folosește de jandarmie, de administrație și de bălăuși ca să înăbușe voința românilor și să stoarcă un mandat de deputat. Vine dl Sadoveanu aici în Ardeal și pentru reușita dsale armele jandarmilor români se descarcă din nou în pieptul țaranilor români și unii din ei mor, iar alții zac răniți

Sufletul, mintea și inima unui scriitor le poate suporta toate acestea? Le poate suporta când știe, că prin atari fapte se înăbușe cea mai elementară libertate și se răpește dreptul cetățeanului? Se vede că da. Și tocmai aceasta ne doare. Ne doare, fiindcă în aceasta vedem demoralizarea tot mai grozavă a vieții publice din țara noastră.

I. Poiană.

deci, câștigarea *micei industrii* înainte de toate. Elementele necesare le avem. Iată ce zice, în această privință, dl profesor universitar N. Ghiulea în cârticica „Ocrotirea clasei de mijloc“:

„Elementul omenesc îl avem. Exproprierea și împroprietărirea la țară s'au efectuat. În curând echilibrul social se va fi stabilit acolo. O sumă de elemente țărănești fără pământ, ne mai având unde să lucreze, miclele proprietăți fiind îndestulate cu brațele familiei, iar cele mari folosind mașini, se vor îndrepta, trebuie să fie îndreptate spre industrie. Dar trebuie să ne preocupăm mai puțin, în perioada de tranziție, brațele mature care nu pot ocupa astăzi în industrie decât muncă necalificată, muncă de salarie în industria mare. Trebuie să ne preocupăm în grad deosebit de mare îndrumarea copiilor țărani sortiți să rămâie fără pământ, către meserii. Ei ar putea să constituie armata miilor de ucenici români astăzi, armata miilor de maeștri români mâine.

Calități industriale poporul român are. Dacă ne gândim numai la frumoasa industrie casnică națională, la artiștii noștri olari, cioplitori în lemn, cioplitori în piatră, la dibăcia țaranilor dela munte de a lucra lemnul, de a lucra scule din lemn, la dibăcia de a-și clădi casa și a o împodobi cu ceeace trebuie, dacă ne gândim la dibăcia meșterilor meseriași români din cele mai vechi timpuri, la satele și ulițe de orașe întregi de tăbăcari, cojocari, ciobotari, vedem că toate calitățile industriale cerute poporul nostru le are încă cu prisosință, cu măestrie.

Câștigarea meseriilor este cu puțință. Aceasta bine înțeles nu se poate realiza fără sprijinul Statului și a societății. Trebuie oficial organizată protejirea clasei mijlocii, ocrotirea industriei mici românești. Aceasta în unire cu legiferarea obligației de a se crește ucenici români, cu organizarea de cămine de ucenici, de școale de ucenici, cu îndemnul

Insemnări.

Nu cred să fie cineva, care să nu fie isbit de un lucru curios ce se observă în țara noastră, mai ales în Ardeal. Anume: pătura de jos — cea țărănească — este în partea covârșitoare românească. Dar e și cea mai săracă. Pătura de mijloc (meseriași, comercianți, industriași) — așa numita burghezie — este în partea covârșitoare streină de neamul nostru, adică minoritară. Pătura de sus, adică cea avută, încă este în partea covârșitoare minoritară. Funcționăria este în mare parte românească, dar și această pătură este destul de săracă.

Din aceste pături sociale țărănimea este așezată întreaga la sate, deci satele sunt în covârșitoare majoritate în mâinile Românilor. Clasa de mijloc, cea de sus și cei mai mulți funcționari sunt așezați la orașe. Și cum dintre aceste clase numai funcționarii ne dau un număr mai considerabil de români, iar clasa de mijloc și de sus este alcătuită în covârșitoare majoritate din minoritari, este lucru lămurit, că orașele, locul de așezare a acestor clase, sunt cu desăvârșire în mâinile minoritarilor (unguri, sași și

evrei). Minoritățile țin în mâini viața economică a țării, ele au în mâini bogățiile.

Aceasta, însă, nu e bine. Ba e rău de tot pentru noi Români. Este un foarte mare neajuns al vieții noastre de azi. Tocmai de-aceea, după problema așa de însemnată a ridicării păturei țărănești la o bună stare morală și materială cât se poate de mare, urmează în importanță chestia așezării Românilor la orașe, adică românizarea orașelor pe cale pacinică, printr'o politică bine chibzuită și absolut legală.

Să nu se supere nimeni dintre mindritari, dar vor admite și ei, că avem și noi dreptul și datoria cea mai sfântă să cerem și să întemeiăm altă viață la orașe, unde se scurg bogățiile elementului românesc înconjurător aproape a tuturor orașelor. Bogăția românilor dela sate — câtă este — se scurge aici la orașe. Fără o clasă mijlocie românească, la orașe, circulația și schimbul bunurilor pentru noi Români nu dă rezultatele dorite.

În vederea românizării orașelor una din principalele preocupări ale noastre trebuie să fie,

„Crema Fantasia“

este neîntrecută, după a cărei întrebuințare pielea devine fină, catifelată, dispar toate necurățele feței. Se poate comanda și prin poștă dela

Farmacia NEAGOS

Tg.-Mureș Telefon 130

Depozit pentru REGHIN și Jur la Farmacia MERA

